

Diplomová práce

Student : Zuzana MAŇOUROVÁ

Obor : učit.1.st.ZŠ

Téma : Od Perraulta k Disneyovi. Mechanismy adaptací klasických pohádek

Vedoucí diplomové práce : Doc. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Diplomová práce Zuzany Maňourové je věnována tématu zjednodušujících úprav klasických pohádkových příběhů. Jde o téma, které je na první pohled marginální, ve skutečnosti však odhaluje mnohé z mechanismů fungování současné masové kultury, a to v oblasti zvláště citlivé, neboť jde o kulturu adresovanou dětskému vnímateli. Slovo kultura naznačuje, že téma zabírá podstatně širší oblast než je literatura pro děti, neboť zmíněné modernizační mechanismy se často primárně generují v prostředí audiovizuálních médií, jak o tom svědčí fenomén studia W. Disneye, jehož produkty měly a mají na utváření těchto mechanismů nemalý podíl.

Fenomén zjednodušujících úprav se zdaleka netýká jen pohádek, nýbrž i klasických titulů intencionální dětské literatury a dokonce i kánonu literatury obecné. Diplomantka se na základě osobního zájmu o klasickou, tzv. kouzelnou pohádku rozhodla prozkoumat právě tuto oblast úprav. Vybrala si dvě z nejarchetypálnějších a mezinárodně nejznámějších pohádek – Červenou karkulku a Sněhurku. V případě pohádek folklorního původu je samozřejmě otázka výchozího textu méně jednoznačná než v případě děl s individuálním autorstvím, nicméně společně s autorkou soudím, že za pretext lze v tomto případě odůvodněně pokládat verzi bratří Grimmů, neboť právě v jejich převyprávění zmíněné pohádky vrostly do tradice (středo) evropské kultury. Tu diplomantka podrobila srovnání s několika verzemi novějšími, z nichž jen některé jsou onoho zjednodušujícího, „disneyovského“ typu, jiné pak mají intence zumělečtující (za zvláště zajímavé považuji srovnání s Perraultovou verzí Červené karkulky, de facto pre – pretextu této pohádky, či - z jiného pohledu- jiné výchozí verze tohoto příběhu). Právě ono široké spektrum modalit pokládám za jeden z nejvýraznějších vkladů této práce.

Je třeba ovšem ocenit rovněž způsob, jakým diplomantka provádí odstíněnou, vpravdě drobnokresebnou srovnávací analýzu jednotlivých verzí. Osvědčuje přitom mimořádný cit pro literární text, vnitřní kultivovanost a schopnost kontextové interpretace vyzorovaných textových posunů. Její práce je skutečnou antologií popularizačních postupů, využitelnou i při obdobně zaměřené analýze jiných produktů popkultury. V závěrečném shrnutí pak prokázala i schopnost obecné kategorizace nashromážděného materiálu. Za zvláště metodologicky přínosné považuji zjištění, že ono pro popkulturu příznačné zjednodušování struktury sdělení nemusí jít jen cestou zkracování textu, jak by se mohlo zdát na první pohled, nýbrž zdánlivě paradoxně i cestou jeho prodlužování, jež je de facto jeho významovým „rozřezáváním“.

Práce Zuzany Maňourové přesvědčivě dokládá, že adaptační postupy jsou pro pohádku něčím samozřejmým, něčím, co zajišťuje její životaschopnost navzdory civilizačním proměnám. Ukazuje však také, že za to nezřídka platí vulgarizaci a ztrátou onoho prastarého kouzla, spočívajícího v nedořečenosti.

Diplomovou práci Zuzany Maňourové považuji za vynikající příspěvek k teorii a praxi masové kultury i k interpretaci pohádek. Plně ji proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou.

V dne 9/1 07

podpis vedoucího dipl. práce